

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 16.Gf.40.218/2024/9-II.

A felperes:

Felperes1

(cím9)

A felperes képviselője:

bnt Tom Burmeister Varga Ratatics Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Horváth Gyula ügyvéd)

(Cím5)

Az alperes:

Alperes1

(cím11)

Az alperes képviselője:

Havasi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Havasi Bence ügyvéd)

(cím10)

A per tárgya: szerződés nem létezésének és érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 27.G.42.282/2023/25.

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 (tizenöt) napon belül 2.877.400 (kétmillió-nyolcszázhetvenhétezer-négyszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes egyedüli tagja a cég1-nek és a cég2-nek. A felperes értékesíteni kívánta az üzletrészeit, ezért tárgyalásokat kezdett a cég3-vel, akivel 2023. május 31-én, illetve június 22-én egy angol nyelvű, „Letter of Intent” (a továbbiakban: LOI) elnevezésű okiratot írtak alá, amelyben rögzítették a tárgyalások és a szerződéskötés rendjét. Eszerint a felperes 15 napon belül meghatározott körben előzetes információkat bocsát a cég3 rendelkezésére, ezután a cég3 nem kötelező érvényű írásbeli ajánlatot ad, amit a felperes nem köteles elfogadni, ugyanakkor az elfogadó nyilatkozat sem kötelező érvényű. Ezt követi az átvilágítás, majd az üzletrész adásvételi szerződés tervezetének elkészítése, végül a szerződés aláírása. Az 5.1. pont értelmében egyik fél sem köteles megkötni a végleges üzletrész adásvételi szerződést. A 7.4. pont is rögzíti, hogy egyik fél sem köteles kötelező erejű szerződés megkötésére.

[2] A cég3 2023. június 19-én indikatív vételi ajánlatot tett a két társaság üzletrészeire. Az ajánlat szerinti vételár 250.000.000 forint a cég2 és 850.000.000 forint a cég1 üzletrészeire. Az ajánlat 3. pontja értelmében, ha a szerződés teljesítéséig a számviteli adatokban 5%-ot meghaladó mértékű változás történik, a felek a vételárat ennek megfelelően korrigálják. Az ajánlat tartalmazta a fizetési ütemezésre vonatkozó feltételeket is. 2023. június 20-án a cég3 a vételi ajánlatát kiegészítette elsősorban a javasolt fizetési ütemezés indokolásával.

[3] A felperes 2023. június 27-én kelt válaszában 3.400.000 euró vételárra tett ajánlatot rögzítve a fizetési ütemezést. A vételár nem tartalmazta a céltársaságok mindenkorl készpénz és számlapénz állományának ellenértékét. A felperes utalt arra is, hogy a vételi ajánlat 3. pontjában szereplő feltételt nem fogadja el, de nyitott hasonló mechanizmus bevezetésére az 5%-os eltérés alapjául szolgáló pénzügyi adatok pontosítása esetén. Az irat 2. pontja szerint a vevő az ellenajánlat elfogadása esetén köteles olyan, a csoportl vállalkozáscsoportba nem tartozó vevő társaságot jelölni, amelynek 2022-es árbevétele nem éri el az 5 milliárd forintot. A 4. pont szerint a felperes az ellenajánlat elfogadása esetén 30 nap kizárólagosságot biztosít a cég3 részére. Ha utóbbi további adatszolgáltatásra, adatszoba berendezésére nem tart igényt, a felperes vállalja 6 munkanapon belül az adásvételi szerződés első tervezetének megküldését.

[4] Válaszként a cég3 június 28-án pontosítani kérte a készpénz és a számlapénz ellenértékének fogalmát és jelezte, hogy a felperes javaslatát várja az 5%-ot meghaladó eltérés számítása körében. Rögzítette, hogy csak ennek tisztázását követően kerülhet sor a végleges vételárlalkura. A fizetési ütemezés tekintetében sem fogadta el az ellenajánlatban írtakat.

[5] Ezt követően a felperes és a cég3 között szóbeli egyeztetések zajlottak, amelyeken megállapodás nem jött létre, majd 2023. július 3-án a cég3 írásbeli nyilatkozatot jutatott el a felpereshez, amelyben a június 27-ei ajánlat teljes terjedelmében történő elfogadásáról nyilatkozott. A levélben részletezte az ajánlati kötöttségre és a szerződés létrejöttére vonatkozó anyagi jogi szabályokat, és hangsúlyozta, hogy a szerződés ezzel a nyilatkozattal létrejött. Nyilatkozott arról is, hogy vevő társaságként az alperest jelöli ki. Kérte hat munkanapon belül az adásvételi szerződés tervezetének megküldését, utalva arra, hogy az 5%-os eltérés rendezésére vonatkozó szövegszerű javaslatot a szerződéstervezetbe illetten várja a felperestől. A nyilatkozat preambulumban arra is utalt, hogy a lényeges kérdésnek nem minősülő feltételek vonatkozásában feltett értelmező kérdéseikre nem érkezett válasz. A nyilatkozatot a cég3 mellett aláírta az alperes nevében törvényes képviselől ügyvezető is.

[6] Ezt követően a felperes jogi képviselői elkészítették az adásvételi szerződés tervezetét, azonban a felek megállapodni nem tudtak.

[7] Az alperes ennek ellenére a cég1 és a cég2 egyedüli tagjaként 2023. augusztus 22-én alapítói határozatokat hozott az ügyvezető visszahívásáról és új ügyvezető bejegyzéséről, a cég elektronikus kézbesítési címének megváltoztatásáról, illetve új alapító okirat elfogadásáról. Ugyancsak határozatokat hozott a cég1 tulajdonában álló cég1 és cég5 egyedüli tagjaként. Mindezek alapján változásbejegyzési kérelmeket is benyújtott a Győri, illetve a Fővárosi Törvényszék Cégbíróságához, a változások bejegyzése részben megtörtént.

[8] A felperes megváltoztatott keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a peres felek közt 2023. július 3. napján nem jött létre szerződés a felperesnek a cég1-ben és a cég2-ben fennálló 100 %-os üzletrészeinek átruházására. Másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy a peres felek közt 2023. július 3. napján a felperesnek a cég1-ben és a cég2-ben fennálló 100 %-os üzletrészeinek átruházására létrejött szerződés érvénytelen. Harmadlagos kérelme annak megállapítására irányult, hogy a peres felek között 2023. július 3-án a felperesnek a cég1-ben és a cég2-ben fennálló 100 %-os üzletrészeinek adásvételére létrejött adásvételi szerződés a felperes 2023. december 7-én közölt elállása következtében, a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal megszűnt. Negyedlegesen annak megállapítását kérte, hogy a peres felek közt 2023. július 3-án a felperesnek a cég1-ben és a cég2-ben fennálló 100 %-os üzletrészeinek adásvételére létrejött adásvételi szerződés a felperes 2023. december 7-én közölt elállása következtében 2023. december 7-én megszűnt.

[9] Elsődleges keresete jogalapjaként – egyebek mellett – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:6-8. §-ait, és a 6:63-67. §-ait jelölte meg. A megállapítási keresetindítás feltételei körében hivatkozott a Ptk. 6:108. § (2) bekezdésére, ami álláspontja szerint analógia útján a szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló keresetek esetében is irányadó. Fennállnak ugyanakkor a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdésében meghatározott feltételek is. A felperes csak akkor tudja tagsági jogait korlátozásmentesen gyakorolni és az alperessel szemben megóvni, ha a bíróság megállapítja a szerződés létre nem jöttét. Hangsúlyozta, hogy más eljárás nem alkalmas a jogai teljes körű megóvására, mivel sem a cégeljárásban, sem a változásbejegyző végzés hatályon kívül helyezése iránti perben nem vizsgálható a szerződés létrejötte, magát a szerződést még csak nem is kell csatolni a változásbejegyzési eljárásban.

[10] A szerződés létre nem jötte körében elsődlegesen a szerződéskötésre irányuló nyilatkozatok hiányára hivatkozott. Állítása szerint a feleknek nem állt szándékában jogi kötőerővel bíró, szerződés létrehozására alkalmas nyilatkozatokat tenni, különös tekintettel a LOI ezzel kapcsolatos rendelkezéseire. A felek pusztán szándéknyilatkozatokat, indikatív ajánlatokat tettek. Hiányzott a konszenzus a vételár tekintetében is, a felperes ugyanis igényt tartott a társaságok valamennyi mozdítható pénzeszközeire azok minősítésétől függetlenül, amit a vevő nem fogadott el. A felek mást értettek az alatt, hogy a vételár nem tartalmazza a céltársaságok mindenkori készpénz és számlapénz állományának ellenértékét, és ebben nem sikerült megállapodniuk. A tárgyaló feleknek nem volt egyező akaratnyilatkozata a vételár összegét növelő vagy csökkentő adatokra nézve sem. Erre utal az elfogadó nyilatkozatban szereplő záradék is. Sem a vonatkozó számviteli adatok körében, sem az irányadó dátumban nem állapodtak meg a felek, holott ez a vételár meghatározásának kérdése körébe tartozó, a szerződés létrejötte szempontjából jelentős kérdés. Utalt arra is, hogy az alperes felé semmilyen nyilatkozatot nem tett, de valójában az alperestől sem született semmilyen nyilatkozat, pusztán aláírta a 2023. július 3-ai keltezésű okiratot. Vítatta azt az alperesi állítást, hogy akár jog-, akár szerződésátruházásra sor került volna, amelyekkel az alperes vált volna a szerződés alanyává.

[11] Másodlagos keresete körében az írásbeli nyilatkozatok hiányára és a Ptk. 3:168. § (1) bekezdése szerinti alakisági követelmény megsértésére hivatkozott, a semmisséget a Ptk. 6:94. § (1) bekezdése alapján megállapíthatónak tartva. Harmadlagos és negyedleges kérelmét

arra alapította, hogy az alperes a vételár megfizetésével késedelembe esett, ami miatt a felperes a Ptk. 6:154. § (1) bekezdése, valamint (2) bekezdés a) pontja alapján érdekmúlás nélkül jogosulttá vált a szerződéstől történő elállásra, amivel a szerződést – elsődlegesen a megkötésére visszamenőleges, másodlagosan a jövőre néző hatállyal – megszüntette.

[12] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a megállapítási keresetindítás feltételei nem állnak fenn, semmi nem zárja ki, hogy a felperes az alperes marasztalását kérje. Utalt arra, hogy a cég3 perbevonása lehet szükséges. Érdemben állította, hogy a felek között a szerződés létrejött, mivel a felperes 2023. június 27-ei nyilatkozata ajánlatnak minősül, amit az alperes 2023. július 3-án elfogadott. Az ajánlat meghatározta a létrehozni kívánt jogviszony jellegét, az adásvétel tárgyát, a vételárat, a fizetési ütemezést és az eladói szavatosságot, azaz kitért a szerződés létrejöttéhez szükséges minden lényeges kérdésre. A LOI tekintetében az alperes nem szerződő fél, így rendelkezései nem kötik, ugyanakkor annak 2.4. pontja arra az esetre vonatkozik, ha a felperes kapna olyan ajánlatot, amit nem kíván elfogadni, itt viszont maga a felperes tett ajánlatot. Az egyeztetések szándéknyilatkozási szakasza a LOI aláírásával lezárult, ezt követően a felek konkrét szerződéses ajánlatokat fogalmaztak meg, ahol az ajánlattevő félnek kellett kifejezetten indikativnak minősítenie az ajánlatát, ha az ajánlati kötöttséget ki akarta zárni, ahogy a cég3 tette a 2023. június 19-ei ajánlatában. Elutasítani kérte a harmadlagos és a negyedleges keresetet is.

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a peres felek között 2023. július 3-án nem jött létre szerződés a felperesnek a cég1-ben és a cég2-ben fennálló 100%-os üzletrészenek átruházására. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 7.850.000 forint elsőfokú perköltséget.

[14] Indokolása szerint a Pp. 36. §-a szerinti pertársaság hiányában nem volt szükség a cég3 perben állására. Az elsőfokú bíróság a felperes látszólagos halmazatban álló kereseti kérelmei közül először a szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló elsődleges kérelmet vizsgálta. Kifejtette, hogy a felperes álláspontjával szemben a Ptk. 6:108. § (2) bekezdése a perben analógia útján sem alkalmazható, mivel a hivatkozott jogszabály kifejezetten a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset előterjesztését teszi lehetővé, amelyet nem lehet más tartalmú keresetre kiterjesztően értelmezni. A szerződés létre nem jöttének megállapítása iránti kereset nem minősül a jogszabály által kifejezetten megengedett, sui generis megállapítási keresetnek, ezért a Pp. 172. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállását hivatalból kellett vizsgálni. A felperes keresete jogviszony fenn nem állásának megállapítására irányult, míg marasztalást nem kérhet, hiszen nem nyújtott olyan szolgáltatást, amit visszakövetelhetett volna. Mivel a cégbíróság a cégeljárásban nem vizsgálja a szerződés létrejöttét, ezért a felperes ki van téve annak, hogy az alperes a létre nem jött szerződésre hivatkozva változásbejegyzési kérelmeket terjesztett elő, ezért a felperes által kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szembeni megóvása érdekében szükséges, ezért a kereseti kérelmet érdemben kellett vizsgálni.

[15] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:63. § (1) és (2) bekezdésére, illetve a 6:64. § (1) bekezdésére utalással kifejtette, hogy a szerződés létrejöttéhez a másik félhez címzett, a lényeges kérdésre kiterjedő ajánlat és annak a címzett általi elfogadása szükséges. A felperes a cég3-vel folytatta az egyeztetéseket és a 2023. június 27-i ellenajánlatot is a cég3-nek címezte. Az alperes személyéről egyik tárgyaló fél sem tett említést egészen 2023. július 3-ig. Az ajánlat címzett jognyilatkozat, azt elfogadni csak annak címzettje tudja, más nem. A Ptk. 6:202. § (1) bekezdése alapján az elfogadásra vonatkozó jog átruházása nem lehetséges, mert azt e jog természete kizárja. A felperes kizárólagossági alapon tárgyalta a cég3-vel, fel sem merült, hogy bárkivel megkötné a szerződést, aki megfelel a versenyjogi szempontoknak. Szerződés-átruházásra sem került sor, hiszen az háromoldalú megállapodás lett volna, ami nem jöhetett létre úgy, hogy a felperes még az alperes létezéséről sem tudott. Mivel tehát a felperes nem tett ajánlatot az alperesnek, azt az alperes elfogadni sem tudta, így szerződés nem jött létre.

[16] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint ugyanakkor a 2023. július 3-i okiratba foglaltan az alperes nem is tett elfogadó nyilatkozatot. Az irat kifejezetten a cég3 elfogadó és a vevő kijelölésére vonatkozó nyilatkozatát tartalmazza, az alperes csak aláírta az okiratot anélkül, hogy az bármilyen nyilatkozatát rögzítette volna. Az elsőfokú bíróság kifejtette továbbá, hogy az sem megállapítható, hogy a nyilatkozat címzettjétől függetlenül a felperes a szerződés megkötésére irányuló szándékot egyértelműen kifejező, ajánlati kötöttséget eredményező, elfogadás esetén szerződés létrehozására alkalmas nyilatkozatot tett volna 2023. június 27-én. Az LOI által meghatározott eljárásrend szerint egyik fél sem köteles a végleges adásvételi szerződés megkötésére, ezért nem kellett a felperesnek az ellenajánlatban külön jeleznie, hogy az nem kötelező érvényű, hiszen a felek által meghatározott eljárásrend ezt kétséget kizáróan rögzítette. Az ellenajánlatban szereplő nyilatkozat, amely szerint a felperes elfogadás esetén 30 nap kizárólagosságot tud biztosítani a cég3-nek is arra utal, hogy az ellenajánlat indikatív, annak elfogadása nem hoz létre szerződést. Ezt az értelmezést erősítette meg a felperest a tárgyalások során képviselő két ügyvéd tanú vallomása, illetve azt nem cáfolják az egyéb tanúk nyilatkozatai sem.

[17] Az elsőfokú bíróság emellett osztotta a felperes álláspontját arra nézve, hogy a szerződés létrejöttéhez szükséges lényeges kérdésekben, így különösen a vételár vonatkozásában nem jött létre konszenzus a felek között. Ugyanígy nem volt konszenzus a szabad pénzeszközök fogalmában és sorsában sem. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a felperes elsődleges kereseti kérelmének helyt adva a szerződés létre nem jöttét ítéletében megállapította, míg a felperes további, eshetőlegesen előterjesztett kereseti kérelmeit nem vizsgálta. Az elsőfokú bíróság a felperes törvényes képviselőjének meghallgatására vonatkozó alperesi indítványt elutasította, mivel a felperesi képviselő a szerződés előkészítésével kapcsolatos tárgyalásokon nem vett részt.

[18] A felperes perköltségéről a Pp. 83. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdése alapján döntött akként, hogy a magas pertárgyérték alapján megállapítható ügyvédi munkadíjat a 3. § (6) bekezdés alkalmazásával mérsékelte. A felperesnek járó ügyvédi munkadíjat a két tárgyalási napra és a viszonylag egyszerű és rövid bizonyításra figyelemmel 5.000.000 forint + áfa összegben találta elfogadhatónak.

[19] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen a Pp. 381. §-a alapján kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Másodlagosan kérte a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes valamennyi keresetének elutasítását. Álláspontja szerint a felperes törvényes képviselője személyes meghallgatásának mellőzése olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely az ügy érdemi elbírálására is kihat. Az elsőfokú bíróság a szerződés létrehozatalára vonatkozó szándék, a kölcsönös és egybehangzó akaratkijelentés vonatkozásában ugyanazon személyek nyilatkozatát értékelte tanúként, akik egyben a per vitelére vonatkozó meghatalmazással is rendelkeztek. A tényállás ugyanakkor a felperes törvényes képviselőjének meghallgatása nélkül nem tárható fel. További eljárási szabálysértés, hogy az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes az ellenajánlatot a cég3-nek címezte, míg az elfogadó és vevőkijelölést tartalmazó nyilatkozatot a cég3 tette meg, ezért a per a cég3 perben állása nélkül érdemben nem lett volna elbírálható.

[20] A per érdemét illetően az alperes előadta, hogy a 2023. június 27-i ellenajánlat a szerződés megkötésére irányuló szándékot egyértelműen kifejező, ajánlati kötöttséget eredményező ajánlat volt a Ptk. 6:64. § (1) bekezdése alapján, miután abban a felperes meghatározta a létrehozni kívánt jogviszony jellegét, az adásvétel tárgyát, a vételárat, annak fizetési ütemezését és az eladói szavatosságot. Az elsőfokú bíróság iratellenesen és a Ptk. 6:63. § (2) bekezdését sértően állapította meg a disszenzus fennállását a vételárral és szabad pénzeszközökkel kapcsolatban. Az ellenajánlat ugyanis egyértelműen és pontosan tartalmazza a vételárat 3.400.000 euró összegben, amelyre nézve az alperes teljes és feltétlen elfogadó nyilatkozatot tett. A cég3 és az alperes az ajánlatot elfogadta, egyúttal az alperes lett kijelölve vevőként. Az alperes bevonása az ügyletbe a felperes kifejezett előzetes hozzájárulásával és tudtával történt. Az ellenajánlat ugyanis kötelező jelleggel írta elő, hogy annak elfogadása esetén a vevő köteles olyan társaságot jelölni, amelynek árbevétele nem éri el az 5 milliárd forintot. tanúl tanúvallomásában megerősítette, hogy nem zárkóztak el attól, hogy a cég3 új vevőt jelöljön ki.

[21] A cég3 és az alperes az ellenajánlat teljes körű elfogadásával létrehozta az üzletrész átruházására irányuló szerződést. A felperes nyilatkozatának 2. pontja a Ptk. 6:202. § (1) és (3) bekezdése szerinti jogátruházásnak minősül, amennyiben a nyilatkozatot úgy kell értelmezni, hogy a felperes előzetesen hozzájárult ahhoz, hogy a szerződés létrehozására vonatkozó nyilatkozatot az alperes tegye meg. Ezen túlmenően a szerződés akkor is létrejött a felperes és az alperes között, ha az ellenajánlat kikötését úgy kell értelmezni, hogy a szerződést a cég3 hozta létre, majd szerződéses pozícióját átruházta az alperesre. Téves az elsőfokú bíróság érvelése, hogy az elfogadásra vonatkozó jog átruházása ne lenne lehetséges. Az alperesi álláspont szerint a felperes június 27-i ajánlata elsődlegesen jogátruházásra, másodlagosan szerződés-átruházásra vonatkozó nyilatkozatot tartalmazott, amit az alperes, illetve a cég3 elfogadott. Az előzetes hozzájárulás a Ptk. 6:209. §-a szerinti intézménye nem kívánja meg, hogy a felperes a szerződésbe belépő alperest ismerje. A Ptk. hivatkozott szabálya biztosítja annak lehetőségét, hogy a szerződésben maradó fél a tényleges szerződésátruházási megállapodás megkötését megelőzően kinyilváníthassa, hogy egy esetleges szerződésátruházáshoz hozzájárul. Az alperes hivatkozott továbbá tanú3 és tanú4

tanúvallomásra, amelyek szerint az alperest maga az eladót képviselő ügyvédi iroda jelölte meg vevőként.

[22] A felperes csatlakozó fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperest terhelő elsőfokú ügyvédi munkadíj összegének felemelését 15.372.620 forint + áfa összegre. Kérte továbbá az alperes marasztalását a másodfokú eljárás költségeiben. Előadta, hogy az IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján számított és a felperes által igényelt elsőfokú munkadíj 15.372.620 forint + áfa lenne, amelynek összegét az elsőfokú bíróság indokolás nélkül 65 %-os mértékben csökkentette, amellyel megsértette a Pp. 83. § (1) bekezdését, az IM rendelet a 3. § (6) bekezdését és a Pp. 345. § (6) bekezdését. Az elsőfokú bíróság a munkadíj mérsékléséhez szükséges aránytalansági vizsgálatot nem végezte el és döntését nem indokolta megfelelően. Az ügyvédi munkadíj mérséklésére az IM rendelet 3. § (6) bekezdése akkor ad lehetőséget, ha a munkadíj nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A mérséklésre tehát csak kivételesen és részletes indokolás mellett van lehetőség.

[23] A felperes hivatkozott továbbá a Kúria Gfv.30.178/2023/7. és Pfv.20.887/2023/6. számú döntéseire és az abban foglalt indokokra. Kiemelte, hogy a perben nem két, hanem három tárgyalást tartott az elsőfokú bíróság, és a per tartama kilenc hónap volt. A felperesi pervitel és a kifejtett jogi képviselői tevékenység célszerűnek és száz százalékban eredményesnek minősül. A jogi képviselői tevékenység arányossága kapcsán figyelembe kell venni, hogy a felperes egy német vállalkozás, így az ügyféllel történő kapcsolattartás a felperesi képviselőnek többletmunkát jelentett. Hivatkozott továbbá arra, hogy az alperes a jogvita ismeretében és a per alatt is az üzletrészek tulajdonosaként lépett fel, amely számos peres és nemperes eljárás megindítását tette szükségessé a felperes jogainak védelme érdekében.

[24] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítélete csatlakozó fellebbezéssel nem érintett részének helybenhagyását. Kérte továbbá az alperes marasztalását a másodfokú eljárás költségeiben, a felperesi ügyvédi munkadíjat 7.686.310 forint + áfa összegben jelölte meg. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a szükséges körben lefolytatott bizonyítási eljárás alapján helyesen állapította meg a tényállást és abból helyes jogi következtetéseket levonva adott helyt a felperes elsődleges kereseti kérelmének. Sem az ítélet hatályon kívül helyezésére, sem annak megváltoztatására nincs szükség. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem vétett az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértést. A felperesi törvényes képviselő meghallgatásának mellőzése jogszerű és indokolt volt, az alperes egyébként sem jelölte meg, hogy az elsőfokú bíróság mely jogszabályt sértette volna meg a bizonyítási indítvány mellőzésével, illetve hogy az az ügy érdemi eldöntésére mennyiben hatott ki.

[25] Az alperesi fellebbezés nem tartalmazza továbbá, hogy a tényállás mennyiben maradt feltáratlan és hogy az alperes mit kíván igazolni a törvényes képviselő meghallgatásával. A magyar nyelvet nem beszélő felperesi törvényes képviselő egyébként az üzletrész adásvételi szerződéssel kapcsolatos magyar nyelven folytatott tárgyalásokon nem vett részt, az

elektronikus leveleket sem kapta meg, ebből kifolyólag közvetlen információja sincs a tárgyalásokról. Az alperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a per eldöntéséhez szükséges lenne a cég3 perben állása, mivel a per tárgya az volt, hogy a peres felek között létrejött-e az adásvételi szerződés, amely a cég3 perben állása nélkül is eldönthető. A felperes a szerződés létre nem jöttének megállapítása iránti igényét a Pp. 172. § (3) bekezdése alapján eredményesen csak az alperessel szemben érvényesíthette, hiszen a cég3 soha nem állította magáról, hogy az üzletrészek tulajdonosává vált. A jelen perben hozott ítélet a cég3-re semmilyen hatással nincs.

[26] Az elsőfokú bíróság érdemben is megalapozott döntést hozott. A felperes nem tett a Ptk. 6:64. § (1) bekezdésének megfelelő, a szerződés megkötésére irányuló szándékot egyértelműen kifejező, ajánlati kötöttséget eredményező, elfogadás esetén szerződés létrehozására alkalmas nyilatkozatot az alperesnek címezve és az alperes sem tett elfogadó nyilatkozatot. Az alperes a fellebbezésében nem tért ki arra, hogy a felperes a LOI tartalma ellenére miért tett volna kötelező ajánlatot a cég3-nek vagy az alperesnek. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes nem tett ajánlatot az alperesnek, így azt az alperes elfogadni sem tudta és a szerződés sem jöhetett létre közöttük. Az alperes figyelmen kívül hagyja, hogy a cég3 indikatív ajánlatot tett, amelynek nincs kötőereje, mert azt nem szerződéskötés céljából teszik, csak a tárgyalások előmozdítása érdekében. Ebből következően a felperesi ellenajánlat sem tekinthető a Ptk. 6:67. § (1) bekezdése szerinti eltérő tartalmú elfogadásnak és új ajánlatnak. Az ellenajánlat ezért sem keletkeztetett a felperes részéről a Ptk. 6:64. § (1) bekezdése szerinti ajánlati kötöttséget. Sem a felperesnek, sem a cég3-nek nem állt szándékában olyan jogi kötőerővel bíró nyilatkozatot tenni, amelynek elfogadása a másik fél részéről szerződést hozna létre. Az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vételár összegére vonatkozó konszenzus hiányára is. Az alperesi fellebbezésben foglaltakhoz képest mind a korrekciós százalék mértéke, mint a szabad pénzeszközök figyelembevétele a vételárat lényegesen, több száz millió forinttal befolyásoló tényező, amelyekről a felek között nem született megállapodás, ezért az adásvételi szerződés sem jöhetett létre a Ptk. 6:215. § (1) bekezdésére figyelemmel.

[27] Az alperesi fellebbezés érvelésével szemben az ellenajánlat 2. pontjában sem jogátruházásról, sem a szerződés átruházásához történő előzetes hozzájárulásról nincs szó. A jognyilatkozatot a Ptk. 6:8. § (1) bekezdése szerint kell értelmezni, amely alapján a címzett a cég3 a LOI ismeretében nem gondolhatta azt, hogy a felperes hozzájárult a jogátruházáshoz, illetve a szerződésátruházáshoz vagy hogy az elfogadó nyilatkozattal az üzletrész adásvételi szerződés létrejött a felperes és az alperes között. A jogátruházás a Ptk. 6:202. § (1) és (3) bekezdése alapján az átruházó és az új jogosult szerződése, amellyel az új jogosult az átruházó helyébe lép. A felperes nem ruházhatta át a cég3-nek címzett ajánlat elfogadásának jogát az alperesre, erre legfeljebb a cég3 lett volna jogosult, ha ebben megállapodik az alperessel, ilyen nyilatkozatot azonban a június 3-i elfogadás nem tartalmaz. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a szerződéskötésre irányuló ajánlat mint címzett jognyilatkozat természetéből következik, hogy annak elfogadására kizárólag az ajánlat címzettje és nem más jogosult. Az alperes alaptalanul hivatkozott a szerződés átruházására is, mivel a felperes semmilyen szerződéses pozíció átruházásához nem járult hozzá előzetesen az ellenajánlat 2. pontjában.

[28] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében vitatta a csatlakozó fellebbezésben írtakat és az elsőfokú ítélet helybenhagyásának esetére kérte a perköltséget érintő rendelkezések helybenhagyását. Kérte továbbá a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság döntése a perköltség vonatkozásában helyes és annak indokolása megalapozott. A felperes által idézett eseti döntésekben a Kúria az IM rendelet szerinti megbízási szerződésen alapuló munkadíj kapcsán fejtette ki álláspontját, a jelen perben a felperes azonban a IM rendelet 3. §-ára alapítja igényét, ezért az idézett határozatok nem relevánsak. A felperes által igényelt munkadíj azt feltételezi, hogy átlagos ügyvédi óradíj mellett 200-250 munkaóra ellenértékét kívánja érvényesíteni. Az alperes szerint helye van olyan arányossági teszt elvégzésének, amely önmagában a megítélt perköltség nagyságából indul ki és azt viszonyítja a perben kifejtett jogi tevékenységhez.

[29] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelmében bírálta felül, mivel annak elsőfokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt.

[30] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése egyaránt alaptalan.

[31] Az alperes elsődleges fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 381. §-a szerinti mérlegelhető hatályon kívül helyezésére irányult, ezért az ítéltáblának először azt kellett vizsgálnia, hogy történt-e olyan lényeges, az ügy érdemi eldöntésére kiható eljárási szabálysértés az eljárás során, amely miatt az elsőfokú eljárás megismétlése lenne szükséges. Az alperes a felperesi törvényes képviselő meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványának mellőzését kifogásolta, ez azonban csak akkor alapozna meg az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértést, ha a további bizonyítástól a per mikénti eldöntését befolyásoló tények feltárása lenne várható. A kereseti kérelem alapján a bíróságnak a felek közötti szerződés létrejötte tárgyában kellett állást foglalni, amelyről a szerződés jellege folytán a rendelkezésre álló okiratok alapján megalapozott döntést lehetett hozni, míg azokhoz képest a magyar nyelvet nem beszélő, a tárgyalások folyamatában részt nem vevő felperesi képviselőtől érdemi információ már nem volt várható, ezért nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az alperes szükségtelen bizonyítási indítványának nem adott helyt.

[32] Ugyancsak megalapozatlan az alperesi hivatkozás a Pp. 36. §-a szerinti kényszerű pertársaság szabályának megsértésére, mivel egyrészt a cég3 perbeli részvételét jogszabály nem írja elő, másrészt a per tárgya nem olyan közös jog vagy kötelezettség, amelyben a cég3 érintett lenne, így a perbeli döntés sem hathat rá ki, illetve nincs olyan kereseti kérelem, amelyet a felperes a keresettel érvényesített joga kapcsán a cég3-val szemben előterjeszthetne. Maga az alperes is arra hivatkozott ellenkérelmében, hogy a szerződéses viszony a peres felek között áll fenn anélkül, hogy abban a cég3 részes lenne. Mindezekből következően az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére eljárási szabálysértés hiányában nem volt ok.

[33] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla a döntésével és annak jogi indokaival is egyetértett, utóbbiakat a fellebbezésben és a csatlakozó fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel az alábbiak szerint pontosítja.

[34] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes nem közölt kötöttséggel járó ajánlatot a cég3-vel. A felperes 2023. június 27-i ellenajánlatának címzettje a cég3 volt, azonban a felperes és a cég3 közötti nyilatkozatokat csak a tárgyalási folyamatokat szabályozó LOI megállapodásban foglaltakkal együtt lehet értelmezni, amelynek 2.4., 5.1. és 7.4. pontja szerint a megállapodásban részes felek kifejezetten rögzítették, hogy egymás között sem a cég3 által adott ajánlat, sem annak bármilyen elfogadására vonatkozó nyilatkozat nem minősül kötelező érvényűnek. A LOI megállapodás egyértelműen arra irányult, hogy a szerződő felek a szerződéskötéssel kapcsolatos előzetes nyilatkozatok tekintetében az ajánlati kötöttségre vonatkozó jogszabályi rendelkezéstől (Ptk. 6:64. §) eltérjenek. Az ellenajánlat maga is tartalmazza annak 4. pontjában, hogy elfogadás esetében a felperes 30 napos kizárólagosságot tud biztosítani az alperesnek, amelyből következik, hogy az ellenajánlat elfogadásával a szerződés nem jöhetett létre a felek között.

[35] Az ítéltábla rámutat továbbá, hogy a felek, illetve a cég3 az ellenajánlat elfogadását követően az üzletrész adásvételi szerződés részleteiről további egyeztetéseket folytattak, amely arra utal, hogy egyik fél sem tekintette a megállapodást ténylegesen létrejöttnek. Az alperes és a cég3 jogi képviselője hivatkozott arra a 2023. július 13-i levelében (F/18.), hogy a szerződés „a felek” között a cég3 vételi ajánlata és a felperes ellenajánlata alapján létrejött, vagyis az alperes és a cég3 ekkor még úgy tekintette, hogy az adásvételi szerződés a felperes és a cég3 között jött létre, amelyhez képest az alperes a perben már eltérő álláspontot foglalt el.

[36] Az elsőfokú bíróság azt is helyesen fejtette ki, hogy a felperes egyáltalán nem közölt ajánlatot az alperessel, mivel a tárgyalásokat a cég3-vel folytatta. Az alperes ezért a felperesi ajánlatot kötelmet létrehozó hatállyal akkor sem fogadhatta volna el, ha annak feltételei egyébként fennálltak volna. Az ítéltábla annyiban nem értett egyet az elsőfokú bírósággal, hogy az alperes a 2023. július 3-án kelt elfogadó nyilatkozatot anélkül írta volna alá, hogy a célja ne terjedt volna ki a felperesi ajánlat elfogadására, ugyanis a nyilatkozatban az „elfogadjuk” szófordulat arra utal, hogy az ellenajánlatot mind a cég3, mind az alperes el kívánta volna fogadni azzal, hogy a cég3 az alperest jelölte volna vevőnek. Az alperes nyilatkozata ezért legfeljebb új ajánlatként lenne értelmezhető.

[37] Az elsőfokú bíróság arra is helytállóan következtetett, hogy a felperes ellenajánlata és annak alperesi elfogadása az ehhez szükséges konszenzus hiányában akkor sem hozott volna létre szerződést a felek között, ha egyébként az ajánlati kötöttséget előzetesen nem zárták volna ki. A szerződés létrejöttéhez a Ptk. 6:63. § (2) bekezdése értelmében a felek lényeges kérdésekben való megállapodása, azaz egyező akaratnyilatkozata szükséges, a perbeli esetben azonban a vételárat érintően ilyen megállapodás nem jött létre. Ezt önmagában alátámasztja az a körülmény, hogy a cég3 az ellenajánlatra írt, 2023. június 28-én kelt válaszában (F/13.) a „készpénz és számlapénz” fogalmának pontosítását kérte, illetve úgy nyilatkozott, hogy egyes

„kérdések tisztázását követően kerülhet sor a végleges vételár-alkura a felek között”, amelyből kitűnik, hogy a cég3 sem tekintette a vételárról szóló tárgyalást lezártnak, különösen, hogy a levelet azzal a fordulattal zárta, hogy bízik „a konszenzus mielőbbi létrejöttében”. A felperes alappal hivatkozott arra fellebbezési ellenkérelmében, hogy az alperes tévesen állította a vételár felperes ellenajánlatban való teljes körű meghatározását, mivel az ott írt összeg a készpénz és számlapénz ellenértékét, illetve a korrekciós százalék mértékét nem tartalmazta, holott azok a vételárat jelentősen befolyásoló tényezők.

[38] Az alperes fellebbezésében vagylagosan hivatkozott arra is, hogy a cég3 2023. július 3-án kelt nyilatkozata az ellenajánlat 2. pontjával összhangban jogátruházásnak vagy szerződésátruházásnak minősülne.

[39] Az alperesi érvelés szerint a cég3 azt a jogát ruházta volna át az alperesre, hogy az ellenajánlatot elfogadó nyilatkozatot megtegye és ezzel a szerződést létrehozza. Ilyen jogosultsága a cég3-nek azonban a fentebb kifejtettek szerint nem volt, mivel a tárgyaló felek a LOI megállapodásban az ajánlati kötöttséget kizárták, ebből következően ezt a jogot a cég3 eleve nem ruházhatta át. Az elsőfokú bíróság álláspontja annyiban helyes, hogy főszabály szerint egy ajánlatot mint címzett jognyilatkozatot csak a címzett fogadhat el, ezért ennek a jognak a természete az átruházást eleve kizárja, ugyanakkor a perbeli esetben nem hagyható figyelmen kívül, hogy az ellenajánlat a cég3-t terhelő vevőkijelölési kötelezettséget tartalmazott. A vevőkijelölésről szóló kikötésből azonban a LOI megállapodás és az ellenajánlat rendelkezései mellett semmi esetre sem vonható olyan következtetés, hogy a felperes kötelezettséget vállalt volna arra, hogy a cég3 által megjelölt társasággal a szerződést mindenképpen megkötí, vagy hogy az ellenajánlata e társasággal szemben ajánlati kötöttség alá esne.

[40] Az elsőfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy szerződésátruházás háromoldalú megállapodás, amilyen az érintettek között nem jött létre, de az is tény, hogy a korábban kifejtettek szerint a felperes és a cég3 között sem jött létre szerződés, amelyből eredő jogait és kötelezettségeit a cég3 az alperesre ruházhatta volna. Az alperesnek a Ptk. 6:209. § (1) bekezdésére irányuló hivatkozása is alaptalan, mivel a felperes és a cég3 közötti jogviszony hiányából következik, hogy a felperes semmilyen szerződési pozíció átruházásához nem járulhatott hozzá. Ez az eljárás egyébként sem felelt volna meg a felek szándékának, mert az ellenajánlat kifejezetten azt célozta, hogy a versenyjogi szabályokra figyelemmel a szerződést eleve egy a csoport1 vállalkozáscsoportba nem tartozó céggel kössék meg, amely cég kijelölése a cég3-t terhelte.

[41] Az ítéltábla a felperes csatlakozó fellebbezését sem találta alaposnak. Az elsőfokú bíróság indokoltan csökkentette a felperes jogi képviselével felmerült perköltség összegét az IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján. A felperesi képviselő a munkadíját az IM rendelet 3. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pontja alapján számította fel, ezért a magas pertárgyérték mellett vizsgálni kellett, hogy az IM rendelet szerinti munkadíj összege a ténylegesen elvégzett munkával arányban áll-e. A BDT2019. 3965. számon közzétett eseti döntés IV. pontja szerint a magas pertárgyérték magasabb ügyvédi felelősséggel jár, amelynek az

ügyvédi munkadíjban is kifejezésre kell jutnia, mindez azonban nem vezethet arra, hogy önmagában a pertárgyérték alapján magas ügyvédi munkadíjat állapítson meg a bíróság annak mérlegelése nélkül, hogy a jogi képviselő a perben ténylegesen milyen volumenű munkát végzett. A felperesi jogi képviselő a kilenc hónapos pertartamú eljárásban három tárgyaláson vett részt, a keresetlevélén kívül három érdemi iratot terjesztett elő, amelyhez képest az IM rendelet szerint számított összeg eltúlzott lett volna, ezért a mérsékelt munkadíj felemelésére nem volt indok.

[42] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében helytállóan hivatkozott arra, hogy a felperes által idézett precedensképes kúriai határozatok az IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti megbízási szerződésen alapuló ügyvédi munkadíj felszámítása kapcsán tartalmaznak iránymutatást. A perbeli esetben a felperes az IM rendelet 3. §-a alapján számította fel ügyvédi munkadíját, így a Kúria határozataiban kifejtetteket – mivel azok alapvetően a szerződéses szabadság korlátozása körében, valamint óradíjas elszámolást feltételezve adják meg az arányosítás szempontjait – nem lehet irányadónak tekinteni. Az arányosítás során a felperes által hivatkozott egyéb eljárások sem értékelhetők, így az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett, a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban álló ügyvédi munkadíj megállapításának volt helye.

[43] Az ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint helybenhagyta.

[44] Az alperes fellebbezése, illetve az felperes csatlakozó fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az ítéltábla a felmerült perköltségről a Pp. 83. § (1) és (2) bekezdése alapján döntött. A per érdemében pervesztes alperes köteles a felperes jogi képviseletével felmerült másodfokú perköltség viselésére, amelynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja és (5) bekezdése alapján, a jogi képviselet ellátásához ténylegesen szükséges munka mennyiségére figyelemmel a (6) bekezdés szerint mérsékelve 2.500.000 forint + áfa összegben határozta meg.

[45] A felperes ugyanakkor pervesztes a perköltségre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés elleni csatlakozó fellebbezése tárgyában, amelyre tekintettel köteles az alperes jogi képviseletével felmerült másodfokú perköltség viselésére. Ennek összegét az ítéltábla az IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján, a jogi képviselet ellátásához ténylegesen szükséges munka mennyiségére figyelemmel a (6) bekezdés szerint mérsékelve bruttó 297.600 forint összegben határozta meg. A felek az általuk előlegezett fellebbezési illeték összegét maguk viselik.

Budapest, 2024. november 13.

Dr. Buglyó Gabriella s.k.

a tanács elnöke

Dr. Benedek Szabolcs s.k.

előadó bíró

Dr. Sági Zsuzsanna s.k.

bíró